

Frequency of Words in Written Expressions of Learners of Turkish as a Foreign Language*

Gökçen GÖÇEN**, Alpaslan OKUR***

Receiveddate: 07.09.2017

Accepteddate: 06.10.2017

Abstract

Teaching the most frequently used words is necessary while teaching Turkish as a foreign language. These words should be included in the processes of selecting the words to be taught, distributing the words into language levels and preparing teaching materials. In order to achieve this, the words that are frequently used in each language level by the learners of Turkish as a foreign language should be examined. Therefore, the following question forms the research question of this study: "What is the frequency of words that are found in the written expressions of learners of Turkish as a foreign language?". Survey method was used for this study. 500 learners that were learning Turkish as a foreign language at Gaziantep University, Ankara University and İstanbul University Language Center at the levels of A1 A2, B1, B2 and C1 were selected as sample by using convenience sampling method. Written text papers consisting of open-ended questions to be used at the end of each language level were used as data collection tool. The data that was collected through descriptive analysis revealed the words themselves and the amount of the words that are frequently used in different language levels by the learners of Turkish as a foreign language.

Keywords: Turkish as a foreign language, Turkish language education, word frequency

*This study was formed by using data from the PhD Dissertation, supervised Alpaslan OKUR, titled as "Vocabulary in Turkish Textbooks Prepared for Foreigners and Vocabulary in Written Expression of Learners of Turkish as a Foreign Language" by Gökçen Göçen (2016).

**Fatih Sultan Mehmet Vakıf University, Faculty of Education, Department of Turkish Language and Social Sciences Education, İstanbul; ggocen@fsm.edu.tr

***Sakarya University, Faculty of Education, Department of Turkish Language and Social Sciences Education, Sakarya; aokur@sakarya.edu.tr

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı*

Doi numarası: 10.17556/erziefd.336484

Gökçen GÖÇEN**, Alpaslan OKUR***

Geliş tarihi: 07.09.2017

Kabul tarihi: 06.10.2017

Öz

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, dilde en sık kullanılan sözcüklerin öğretilmesi gereklidir. Öğretimde yer alacak sözcüklerin seçiminde, sözcüklerin seviyelere dağılımında ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında dilde sıklıkla kullanılan sözcüklere başvurulmalıdır. Bu süreçte Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin de her bir dil seviyesinde sıklıkla kullandıkları sözcükler incelenmelidir. Bu bağlamda çalışmanın problem cümlesini şu soru oluşturmaktadır: “Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcüklerin kullanım sıklığı nedir?”. Taramada modeliyle oluşturulan çalışmada, Gazi, Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitaplarından biriyle A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinde Gaziantep Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen toplam 500 öğrenci uygun örnekleme yöntemiyle örneklem olarak seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak, her bir dil seviyesinin sonunda kullanılmak üzere açık uçlu sorulardan oluşan yazılı metin kağıtları oluşturulmuştur. Betimsel analiz ile elde edilen veriler sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin farklı dil seviyelerinde sıklıkla kullandıkları sözcüklerin sayısına ve sözcüklerin neler olduğuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, Türkçe eğitimi, kelime sıklığı.

*Bu çalışma, Alpaslan OKUR danışmanlığındaki Gökçen GÖÇEN'in (2016) “Yabancılar İçin Hazırlanan Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı ile Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Söz Varlığı” adlı doktora tezinin verileriyle oluşturulmuştur.

**Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, İstanbul; ggocen@fsm.edu.tr

***Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sakarya; aokur@sakarya.edu.tr

1. Giriş

Bir dilin öğretiminde dil bilgisi kurallarının anlamlı hâle gelmesi, dil becerilerinin geliştirilmesi, öğrenenin başkalarıyla iletişim kurması, sözcükler sayesinde gerçekleşmektedir. Yabancı bir dilin öğretiminde sözcükler söz konusu olduğunda “neyi, ne kadar, ne zaman öğreteceğiz?” gibi sorular gündeme gelmektedir. Bu soruların cevaplanmasında sözcüklerin kullanım sıklığına yönelik araştırmalardan elde edilen sonuçlar önemli rol oynamaktadır.

Sözcüklerin kullanım sıklığı, Güncel Türkçe Sözlük'te (E.T. 2017), dilde bir sözün kullanılma oranı olarak tanımlanmaktadır. Sözcük sıklığına yönelik bu kullanım oranı, Aksan'a (1998: 20) göre bir dildeki sözcüklerin öteki sözcüklere oranla daha çok ya da daha seyrek kullanılması, Vardar'a (2002: 174) göre belirli bir uzunlukta bir konuşma ya da yazıda aynı birimin gerçekleşme sayısı olarak tanımlanmıştır. Dile ait sözcüklerin bazıları diğerlerine göre, o dili sözlü ve yazılı anlatımlarında kullanan kişiler tarafından daha sık olarak tercih edilmektedir (Pilav, 2008: 54).

Bir derlem bağlamında sıklıktan söz edildiğinde ise burada anlatılmak istenen örnekçe, çeşit ve başsözcük ve benzeri öğelerin bu derlemde kaç kez gerçekleştiği, bu derlemde bu öğelerle kaç kere karşılaşıldığıdır (Aksan ve Yaldir, 2011: 378).

Bir dile ait sözcük sıklığı listelerinin yapılabilmesi için sözcük sayımı yapmak gerekir. Sıklık çalışmalarıyla bireylerin sözcük dağarcıklarına yönelik de bilgi edinilebilmektedir. Farklı demografik özelliklere sahip, farklı sınıf ve dil seviyelerinde eğitim gören bireylerin sözcük dağarcıklarına yönelik dil özellikleri ortaya konabilmektedir. Böylece bireylerin üretimsel ve algısal söz varlığı da incelenebilmektedir.

Bireylerin sözlü ve yazılı anlatımlarında kullandıkları sözcüklerin sıklık durumu, onların hangi sözcükleri kullandıklarının yanı sıra; bu sözcüklerden en çok hangilerinin tercih edildiğinin betimlenmesi demektir. Bu betimleme işlemi, toplumun bilgi ve kültür düzeyiyle birlikte sahip olduğu söz varlığının, kültür ve bilgi kaynaklarının tanınmasına da yaramaktadır (Karadüz, 2004: 1605).

Ana dilinde ve yabancı dilde öğretilmesi planlanan sözcüklerin seçimi; eğitim, öğretim materyallerinin, sözlüklerin hazırlanması gibi konularda sıklık çalışmalarından elde edilen veriler kullanılmaktadır. Dilde ilk olarak hangi sözcüklerin öğretileceği ve sözcüklerin hangi sınıf ve seviyelerde öğretileceği yine sözcük sıklık çalışmalarının sonuçlarına göre şekillenmektedir. Ölker'e (2011: 58) göre sözcük sıklığı çalışmaları öncelikle bir yabancı dili öğrenmeye başlayanlara başlangıç aşamasında hangi sözcüklerin verileceğinin tespitine imkân verir. Yıldız ve Okur'a (2010: 762) göre de özellikle yabancı dil öğretiminde okuma metinlerinde öğretilmesi amaçlanan sözcükler cümlelerde sıkça geçmektedir. Öğretimi hedeflenen sözcüklerin seçimi de sıklık çalışmalarından çıkacak sonuca göre olmalıdır (Yıldız ve diğerleri, 2006: 317).

Türkçede sözcüklerin kullanım sıklığına yönelik yapılan ilk çalışma yazılı metinlerde sıklıkla kullanılan sözcüklerin incelenmesini içeren ve Göz (2003) tarafından ortaya konan “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü”dür. Sözlüğün yazılı metinlerdeki sözcükleri incelemesi ve konuşma dilinde sıklıkla kullanılan sözcükleri yansıtmaması, sözlüğün Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcüklerin seçimi konusunda tam anlamıyla kullanılamamasına neden olmaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ana dilinde yapılan çalışmaların verilerinden yararlanmak mümkündür. Ancak bu noktada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin, günlük yaşamda özellikle de kendilerini anlatma noktasında sıklıkla ihtiyaç duydukları sözcüklerin, Türkçeyi ana dili olarak konuşanların sıklıkla ihtiyaç duyduğu sözcüklerden farklı olabileceği düşünülmelidir. Çünkü öğrenenin kişisel özellikleri, eğitim durumu, doğup büyüdüğü ülke, Türkçeyi öğrenme amacı gibi konular Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin iletişimde farklı

sözcüklere sıklıkla ihtiyaç duymasına sebep olabilir. Bu ihtiyaç da bir sözcüğün ana dili ve yabancı dil olarak hazırlanan sözcük listelerindeki kullanım yerini değiştirebilir.

Bununla beraber, ana dilinde ders kitapları, metinler ya da öğrenenlerin anlatımları üzerinde yapılan çalışmalarla ortaya konan sözcüklerin kullanım sıklığı listelerinde yer alan sözcükler oldukça kapsamlıdır. Bu listelere bakarak sıklıkla kullanılan bir sözcüğün, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen birinin hangi dil seviyesinde ihtiyaç duyabileceği bir sözcük olduğunun belirlenmesi yanıltıcı olabilir.

Sözcüklerin kullanım sıklığına yönelik Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki çalışmalara bakıldığında, çalışmalar arasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarında ve metinlerde sıklıkla kullanılan sözcüklerin ortaya konduğu çalışmalar olduğu görülmektedir. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır: Açık, 2011; Akbulut ve Yaylı, 2015; Arslan ve Durukan, 2014; Arslan, 2014; Aydın, 2015; Bozkurt, 2015; Çelik, 2014; Çınar ve İnce, 2015; Çiçek, 2015; Şimşek, 2015. Bu incelemeler, öğrenenlere sunulan sözcükleri listelemesi bakımından önemlidir ancak öğrenenlerin sözcük kullanımlarını, seçimlerini yansıtmamaktadır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin sözcük kullanımlarına yönelik çalışmalara incelendiğinde ise, öğrenenlerin sözlü ve daha çok yazılı anlatımlarındaki yanlışların çözümlemesine yönelik yapılan çalışmaların sayısının fazla olduğu görülmektedir. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır: Adalar Subaşı, 2010; Ak Başoğul ve Can, 2014; Barın ve Başar, 2016; Boylu, 2014; Bölükbaş, 2011; Büyükkiz ve Hasırcı, 2010; Çetinkaya, 2015; Çetinkaya, Yertayeva ve Kaliyeva, 2017; İnan, 2014; Yağmur Şahin, 2013. Bu çalışmalar, sözcük öğretiminde nelere dikkat edilmesini göstermesi açısından önemli olsa da öğrenenlerin anlatımlarındaki sözcük tercihlerini ve hangi sözcükleri sıklıkla kullandıklarını yansıtmamaktadır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin sözlü ya da yazılı anlatımlarında sıklıkla kullanılan sözcüklere yönelik yapılan araştırmaların sayısının ders kitaplarının ya da metinlerin incelenmesine yönelik yapılan çalışmaların sayısına göre daha az sayıda olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır: Aşık, 2007; Esmer, 2015; Tunçel, 2011. Bu incelemelere genel olarak bakıldığında, örneklemin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerden seçilmediği; seçildiği durumlarda örneklemin dil seviyesiyle (temel seviye, B1 seviyesi gibi) sınırlandırıldığı; az sayıda öğrenenle çalışıldığı ya da inceleme kapsamındaki sözcüklerin çekim ekleri silinmeden sözcük listelerine dahil edilmesinden dolayı ulaşılan sözcük sayısının fazla olduğu görülmektedir. Bütün dil seviyelerinde (A1, A2, B1, B2 ve C1) Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin sözlü ya da yazılı anlatımlarına yönelik, kapsamlı, belirli bir ölçüte uyarak yapılacak sözcük kullanım çalışmaları, hem öğrenenlerin sözcük kullanımlarını, tercihlerini ortaya çıkaracak hem de öğrenenlerin sözcük kullanımları arasında karşılaştırma yapmaya olanak sağlayacaktır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, sözcüklerin kullanım sıklığına yönelik yapılan araştırmaların sayısının arttığı yukarıdaki örnekler yoluyla görülse de bu alanda sözcük sıklık listelerinin hâlâ eksik olması daha fazla sayıda bilimsel çalışma yapılmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Bu ihtiyacın bir ölçüde karşılanması, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcükler konusunda bir ölçüt geliştirilebilmesi için önemlidir.

Sözü edilen ihtiyaç ve önemin temelinde, çalışmanın problem cümlesini şu soru oluşturmaktadır: "Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcüklerin kullanım sıklığı nedir?".

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında hangi sözcüklerin bulunduğunu ve bunların kullanım sıklığının ne olduğunu ortaya koymak

amacıyla çalışmada nicel araştırma yaklaşımına uygun olarak tarama modeli (survey, betimsel araştırma) kullanılmıştır.

Bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara tarama (survey) araştırması denir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016: 14). Tarama modeli (betimsel araştırma) aynı zamanda yaşayanların, hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun betimlenip açıklanarak ortaya konulması olarak ele alınabilir (Sönmez ve Alacapınar, 2016: 47).

Tarama modellerinden biri sayılan genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir ve genel tarama modelleri ile tekil ya da ilişkisel taramalar yapılabilir (Karasar, 2012: 79).

Çalışma için öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcüklere yönelik veriler tek tek ele alındığından ve veriler arasında korelasyon ya da neden-sonuç ilişkisine yönelik bir inceleme yapılmadığından genel tarama modellerinden tekil tarama modeli seçilmiştir.

Tekil tarama modellerinde durum saptaması kesitsel (anlık) ya da boylamsal (zamansal) olarak yapılabilir (Fraenkel ve Wallen, 2006; Karasar, 2012). Boylamsal tarama modelinde bir değişkenle ilgili farklı zamanlarda yapılan tekrarlı ölçümler söz konusudur (Fraenkel ve Wallen, 2006). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki sözcüklerin ve sözcüklerin ortaya konmasında A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinin her birinin sonunda ölçümler yapılmış olduğundan boylamsal (zamansal) tarama modeli benimsenmiştir.

2.2. Evren-Örneklem

Çalışmanın örneklemini; Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setlerinin her birinde yer alan A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyesindeki Türkçe ders kitaplarından biriyle; Gaziantep Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenci evreninden uygun örnekleme yöntemiyle seçilen toplam 500 öğrenci oluşturmaktadır.

Çalışmanın örnekleminde yer alan toplam 500 öğrencinin dil seviyelerine ve Türkçe öğrenirken kullandıkları kitap türlerine göre dağılımı şöyle özetlenebilir:

Tablo 1: Çalışmanın Örneklemini Oluşturan Öğrenenlerin Sayısı

Seviye	Gaziantep Üniversitesi	Ankara Üniversitesi	İstanbul Üniversitesi	Toplam
	Gazi Türkçe Öğretim Setini Kullanan Öğrenci Sayısı	Y. Hitit Türkçe Öğretim Setini Kullanan Öğrenci Sayısı	İstanbul Türkçe Öğretim Setini Kullanan Öğrenci Sayısı	
A1	23	28	49	100
A2	15	28	57	100
B1	20	29	51	100
B2	15	10	75	100
C1	12	11	77	100
Toplam	85	106	309	500

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarının incelenmesi amacıyla örnekleme yer alan toplam 500 öğrenci Gaziantep, Ankara ve İstanbul üniversitelerinin Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenmektedir. Örnekleme Gazi yabancılar için Türkçe öğretim setiyle Türkçe öğrenen 85, Yeni Hitit yabancılar için Türkçe öğretim setiyle Türkçe öğrenen 106 ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setiyle Türkçe öğrenen 309 öğrenci bulunmaktadır. Örnekleme yer alan toplam 500 öğrencinin dil seviyelerine dağılımı incelendiğinde ise A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinin her birinde 100'er öğrenci bulunduğu görülmektedir.

2.3. Verilerin Toplanması/Süreç

Verilerin toplanması işlemine ilk olarak 2014-2015 güz yarıyılı Eylül ayında başlanmıştır. Bu dönemde Gaziantep, Ankara ve İstanbul üniversitelerinde Türkçeyi yabancı dil olarak A1 seviyesinden başlayarak öğrenecek öğrenci sınıfları belirlenmiştir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir dil seviyesi yaklaşık 8 haftayı kapsadığından ilk olarak 8 hafta sonra ve A1 seviyesi sınavından bir gün önce öğrencilere veri toplama aracı olarak belirlenmiş açık uçlu sorulardan oluşan bir doküman verilmiş ve öğrencilerin bir ders saatinde bu sorulara cevap vermeleri istenmiştir. Öğrencilerin soruları cevaplamasının ardından dokümanlar toplanmıştır. Böylece A1 seviyesi sözcük havuzu oluşturulmuştur. Bu süreç ortalama olarak 8 haftada bir A2, B1, B2 ve C1 seviyeleri için tekrarlanmış; öğrencilerin ara tatilleriyle beraber bir akademik yıl sürecinde tamamlanmıştır.

Bir akademik yılın ardından bütün dil seviyelerinde, öğrenci sayısının azlığı ya da soruların istenilen düzeyde yanıtlanmaması gibi sebeplerle hedeflenen sayıya ulaşamamış olduğu fark edilmiştir. Bu sebeple 2015-2016 eğitim-öğretim yılında da aynı yöntemle öğrencilerin yazılı anlatımlarına başvurulmuş ve böylece iki akademik yıl sürecinde A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinin her birinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen 100'er öğrenci olmak üzere toplam 500 öğrenci sayısına ulaşıldığında veri toplama süreci sonlandırılmıştır.

2.3.1. Veri toplama araçları

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcüklerin kullanım sıklığını ortaya koymak üzere yapılan araştırmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki sözcüklerin incelenmesi amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan dokümanlardan yararlanılmıştır.

Uygulama esnasında öğrencilerin üç soruyu da az ya da çok cevaplaması istenmiş ve çalışma kapsamına üç sorunun da cevaplandığı dokümanlar dâhil edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcüklerin kullanım sıklığını ortaya koymak amacıyla betimsel analiz yaklaşımı benimsenmiştir. Yazılı anlatımlarda toplam ve farklı olarak kaç sözcük yer aldığını ve sözcüklerin kullanım sıklığını ortaya koymak için CİBAKAYA programı kullanılmıştır.

Verilerin analizi sürecinde şu işlemler yapılmıştır:

1. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki sözcüklerin incelenmesinde sözcükler "taban" olarak ele alınmıştır. Böylece sözcüklerin çekim ekleri silinmiş ve kök ya da gövde biçimleri (başsözcük-lemma) sözcük listelerinde gösterilmiştir.
2. Özel isimlerin, rakamlar ve basamak sayıları dışındaki sayıların, tarih ve saat ifadelerinin öğrencilerin yazılı anlatımlarında bulunan sözcük sayısı konusunda yanıltıcı olabileceği fark edildiğinden bunlar çalışma kapsamına dâhil edilmemiştir.
3. Çalışmada öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan ikilemeler kalıp olarak ele alınmıştır.
4. Sözcük sıklıkları CİBAKAYA programıyla belirleneceğinden ve program iki boşluk arasında kalan her bir veriyi ayrı bir sözcük olarak kabul ettiğinden ayrı yazılan birleşik sözcükler ve fiiller, sayılar, ikilemeler, deyimler, atasözleri arasına "+" işareti konmuş ve böylece sıklık programı için tek bir sözcük durumuna getirilmiştir.
5. Sözcüklerin çekim eklerinin silinmesinin ardından "aç" ve "aç-" fiili gibi bazı sözcükler sıklık programı için aynı birimi ifade etmeye başlamıştır. Bunu engellemek için fiillerin sonuna "-“ işareti konmuştur. Böylece "aç" sözcüğünün isim "aç-" sözcüğünün fiil olduğu anlaşılır duruma gelmiştir.

6. Olumsuzluk eki, geçici isim yapan zarf-fiil, sıfat-fiil ekleri de silinmiş ve “-“ işareti ile sözcükler fiil durumuna getirilmiştir. Bununla beraber kalıcı isim yapan isim-fiil eklerinin bulunduğu sözcükler madde başı olarak bırakılmıştır.

7. Sözcüklerin incelenmesi sürecinde birden fazla anlamı ile metinlerde yer alan isim ve fiillerle karşılaşmıştır. Baş'ın (2011: 47-48) görüşlerinden hareketle incelemede yalnızca eş sesli sözcüklerin farklı anlamlarının belirtilmesi yoluna gidilmiş ancak sözcüklerin çok anlamlılığı incelenmemiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcükler, toplam ve farklı sözcük kullanımı; sıklıkla kullanılan sözcüklerin neler olduğu ve sözcüklerin kullanım sıklığının ne kadar olduğu incelenmiştir.

3.1. Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Sözcüklerin Toplam ve Farklı Kullanım Sayısına Yönelik Bulgular ve Yorum

A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında yer alan toplam ve farklı sözcük sayısı şöyle gösterilebilir:

Tablo 2: Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Toplam ve Farklı Sözcük Sayısı

Seviye	Kişi Sayısı	Toplam* Sözcük	Farklı† Sözcük	Ortalama Toplam Sözcük	Ortalama Farklı Sözcük	Sözcük Katsayısı
A1	100	20061	989	201	10	0,049
A2	100	20297	1469	203	15	0,072
B1	100	24902	2040	249	20	0,081
B2	100	18907	1754	189	18	0,092
C1	100	17743	1860	177	19	0,104
Toplam	500	101910	3760	204	8	0,036

Çalışma kapsamında yer alan öğrenciler, yazılı anlatımlarında ortalama 177-249 toplam sözcük ve ortalama 10-20 farklı sözcük kullanmışlardır. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan toplam ve farklı sözcük ortalamasının en yüksek olduğu seviye B1 seviyesidir. Toplam sözcükler içinde farklı sözcük kullanım oranının ise en yüksek olduğu seviye C1 seviyesidir.

Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim setiyle Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarından elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin toplam ve farklı temel sözcük kullanımının temel seviyeye (A1-A2) göre orta (B1-B2) ve ileri (C1) seviyede geliştiği görülmektedir. Farklı sözcük kullanım ortalaması her ne kadar B1 seviyesinde (20) yüksekse de B2 (18) ve C1 (19) seviyelerinde de B1 seviyesine yakın olduğu görülmektedir.

A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinde yer alan toplam 500 öğrencinin her biri ise yazılı anlatımlarında ortalama 204 toplam sözcük ve 8 farklı sözcük kullanmıştır.

3.2. A1 Seviyesinde Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Sözcüklere Yönelik Bulgular ve Yorum

* Toplam sözcük terimi ile metinde geçen tüm sözcükler (örnekçe-token) ifade edilmektedir.

† Farklı sözcük terimi ile metinde geçen çekim eklerinden arındırılmış kök ya da gövde sözcükler (başsözcük-lemma) ifade edilmektedir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yer alan sözcükler incelenmiştir.

A1 seviyesi Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla Türkçe öğrenen toplam öğrenci sayısı 100'dür. Bu öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan temel sözcükler birleştirilerek A1 temel sözcük sıklık listesi oluşturulmuştur. Bu listedeki toplam temel sözcük sayısı 20061, farklı temel sözcük sayısı ise 989'dur.

A1 seviyesinde Türkçe öğrenen 100 öğrencinin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük şu şekildedir:

Tablo 3: A1 Seviyesinde Türkçe Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Temel Sözcükler

Sıra	Sözcük	Gazi	Hitit	İstanbul	Toplam
1.	ve	255	248	695	1198
2.	ben	314	229	563	1106
3.	sonra	170	200	256	626
4.	saat	102	129	290	521
5.	o	62	93	326	481
6.	ad	73	74	244	391
7.	çok	106	72	197	375
8.	git-	106	80	167	353
9.	yaş(zaman)	53	49	236	338
10.	ders	83	106	145	334
11.	var	77	76	159	312
12.	arkadaş	96	63	150	309
13.	bir	79	88	141	308
14.	yap-	101	98	91	290
15.	oku-	67	40	128	235
16.	ile	79	49	90	218
17.	aile	60	65	89	214
18.	anne	58	60	87	205
19.	kardeş	59	56	84	199
20.	baba	49	55	86	190

Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla A1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük “ve, ben, sonra, saat, o, ad, çok, git-, yaş(zaman), ders, var, arkadaş, bir, yap-, oku-, ile, aile, anne, kardeş, baba” sözcükleridir.

Bu sözcükler, Göz'ün (2003) sıklık listesinde yer alan sözcüklerle birlikte değerlendirilebilir. Göz'ün (2003) sıklık listesinde “soru eki” ve “de/da” bağlacı yer almamaktadır. “i-” yardımcı fiili ise “idi, imiş, ise, iken” şeklinde yer almaktadır. Bu sözcükler dışında Göz'ün (2003) sıklık listesinde ve A1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcükten “ve, ben, o, çok, var, bir, yap-, ile” sözcükleri ortaktır. A1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yer alan “sonra, saat, ad, git-, yaş(zaman), ders, arkadaş, oku-, aile, anne, kardeş, baba” gibi sözcüklere ise A1 seviyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde daha çok ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

İlk 20 sözcük arasında yalnızca öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcükler, Göz'ün (2003) sıklık listesinde de vardır. Ancak Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin kullanımına sıklıkla ihtiyaç duydukları sözcüklerle ana dili olarak Türkçede kullanımına sıklıkla

ihtiyaç duyulan sözcüklerin öncelik sıralamasının farklı olabileceği görülmektedir. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesiyle ilgili olabilir.

3.3. A2 Seviyesinde Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Sözcüklere Yönelik Bulgular ve Yorum

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A2 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki temel sözcükler incelenmiştir.

A2 seviyesi Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla Türkçe öğrenen toplam öğrenci sayısı 100'dür. Bu öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan temel sözcükler birleştirilerek A2 temel sözcük sıklık listesi oluşturulmuştur. Bu listedeki toplam temel sözcük sayısı 20297, farklı temel sözcük sayısı ise 1469'dur.

A2 seviyesinde Türkçe öğrenen 100 öğrencinin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük şu şekildedir:

Tablo 4: A2 Seviyesinde Türkçe Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Temel Sözcükler

Sıra	Sözcük	Gazi	Hitit	İstanbul	T
1.	ve	147	216	565	928
2.	çok	134	235	511	880
3.	ben	101	116	539	756
4.	bir	118	140	270	528
5.	i-	77	110	185	372
6.	ile	52	74	214	340
7.	sonra	71	96	156	323
8.	git-	60	87	171	318
9.	iyi	40	77	183	300
10.	ol-	48	67	148	263
11.	bu	32	84	134	250
12.	için	40	82	127	249
13.	güzel	41	78	120	239
14.	var	37	37	158	232
15.	yap-	39	57	119	215
16.	iste-	43	44	126	213
17.	ama	39	48	124	211
18.	çünkü	33	71	106	210
19.	biz	17	48	132	197
20.	gel-	29	55	104	188

Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla A2 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük "ve, çok, ben, bir, i-, ile, sonra, git-, iyi, ol-, bu, için, güzel, var, yap-, iste-, ama, çünkü, biz, gel-" sözcükleridir.

Bu sözcükler, Göz'ün (2003) sıklık listesinde yer alan sözcüklerle birlikte değerlendirilebilir. Göz'ün (2003) sıklık listesinde "soru eki" ve "de/da" bağlacı yer almamaktadır. "i-" yardımcı fiili ise "idi, imiş, ise, iken" şeklinde yer almaktadır. Bu sözcükler dışında Göz'ün (2003) sıklık listesinde ve A2 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcükten "ve, çok, ben, bir, ile, ol-, bu, için, var, yap-, ama, gel-" sözcükleri ortaktır. A2

seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yer alan “sonra, git-, iyi, güzel, iste-, çünkü, biz” gibi sözcüklere ise A2 seviyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde daha çok ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

3.4.B1 Seviyesinde Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Sözcüklere Yönelik Bulgular ve Yorum

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki temel sözcükler incelenmiştir.

B1 seviyesi Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla Türkçe öğrenen toplam öğrenci sayısı 100'dür. Bu öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan temel sözcükler birleştirilerek B1 temel sözcük sıklık listesi oluşturulmuştur. Bu listedeki toplam temel sözcük sayısı 24902, farklı temel sözcük sayısı ise 2040'tır.

B1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük şu şekildedir:

Tablo 5: B1 Seviyesinde Türkçe Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Temel Sözcükler

Sıra	Sözcük	Gazi	Hitit	İstanbul	T
1.	çok	233	256	551	1040
2.	ve	219	188	584	991
3.	i-	105	226	390	721
4.	arkadaş	118	192	330	640
5.	bir	118	153	305	576
6.	ben	122	89	305	516
7.	var	83	98	278	459
8.	o	40	134	239	413
9.	ama	76	113	177	366
10.	bu	72	94	200	366
11.	ile	56	94	216	366
12.	iyi	81	83	183	347
13.	sen	68	30	193	291
14.	için	64	65	148	277
15.	onlar	53	89	134	276
16.	çünkü	61	80	134	275
17.	ol-	53	63	135	251
18.	insan	47	56	136	239
19.	gel-	55	46	125	226
20.	ülke	33	63	125	221

Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla B1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük “çok, ve, i-, arkadaş, bir, ben, var, o, ama, bu, ile, iyi, sen, için, onlar, çünkü, ol-, insan, gel-, ülke” sözcükleridir.

Bu sözcükler, Göz'ün (2003) sıklık listesinde yer alan sözcüklerle birlikte değerlendirilebilir. Göz'ün (2003) sıklık listesinde “soru eki” ve “de/da” bağlacı yer almamaktadır. “i-” yardımcı fiili ise “idi, imiş, ise, iken” şeklinde yer almaktadır. Bu sözcükler dışında Göz'ün (2003) sıklık listesinde ve B1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan

20 sözcükten “çok, ve, bir, ben, var, o, ama, bu, ile, için, ol-, gel-” sözcükleri ortaktır. B1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yer alan “arkadaş, iyi, sen, onlar, çünkü, insan, ülke” gibi sözcüklere ise B1 seviyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde daha çok ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

3.5. B2 Seviyesinde Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Sözcüklere Yönelik Bulgular ve Yorum

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B2 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki temel sözcükler incelenmiştir.

B2 seviyesi Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla Türkçe öğrenen toplam öğrenci sayısı 100’dür. Bu öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan temel sözcükler birleştirilerek B2 temel sözcük sıklık listesi oluşturulmuştur. Bu listedeki toplam temel sözcük sayısı 18907, farklı temel sözcük sayısı ise 1754’tür.

B2 seviyesinde Türkçe öğrenen 100 öğrencinin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük şu şekildedir:

Tablo 6: B2 Seviyesinde Türkçe Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Temel Sözcükler

Sıra	Sözcük	Gazi	Hitit	İstanbul	T
1.	i-	201	106	683	990
2.	ve	136	60	384	580
3.	ben	116	52	356	524
4.	çok	120	41	316	477
5.	bir	103	50	322	475
6.	ol-	64	34	244	342
7.	için	41	36	244	321
8.	gel-	78	40	189	307
9.	öğren-	43	41	164	248
10.	bu	39	27	177	243
11.	ama	63	36	135	234
12.	ile	21	37	171	229
13.	şey	49	31	145	225
14.	sonra	48	29	138	215
15.	çünkü	43	21	144	208
16.	o	23	30	140	193
17.	kelime	27	11	149	187
18.	zor	36	17	113	166
19.	insan	35	9	113	157
20.	var	37	14	105	156

Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla B2 seviyesinde Türkçe öğrenen 100 öğrencinin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük “i-, ve, ben, çok, bir, ol-, için, gel-, öğren-, bu, ama, ile, şey, sonra, çünkü, o, kelime, zor, insan, var” sözcükleridir.

Bu sözcükler, Göz’ün (2003) sıklık listesinde yer alan sözcüklerle birlikte değerlendirilebilir. Göz’ün (2003) sıklık listesinde “soru eki” ve “de/da” bağlacı yer almamaktadır. “i-” yardımcı fiili ise “idi, imiş, ise, iken” şeklinde yer almaktadır. Bu sözcükler dışında Göz’ün (2003) sıklık

listesinde ve B2 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcükten “ve, ben, çok, bir, ol-, için, gel-, bu, ile, o, var” sözcükleri ortaktır. B2 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yer alan “öğren-, şey, sonra, çünkü, kelime, zor, insan” gibi sözcüklere ise B2 seviyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde daha çok ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

3.6.C1 Seviyesinde Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Sözcüklere Yönelik Bulgular ve Yorum

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen C1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki temel sözcükler incelenmiştir.

C1 seviyesi Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla Türkçe öğrenen toplam öğrenci sayısı 100'dür. Bu öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan temel sözcükler birleştirilerek A1 temel sözcük sıklık listesi oluşturulmuştur. Bu listedeki toplam temel sözcük sayısı 17743, farklı temel sözcük sayısı ise 1860'tır.

C1 seviyesinde Türkçe 100 öğrencinin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük şu şekildedir:

Tablo 7: C1 Seviyesinde Türkçe Öğrenenlerin Yazılı Anlatımlarındaki Temel Sözcükler

Sıra	Sözcük	Gazi	Hitit	İstanbul	Toplam	
1.	i-		80	66	510	656
2.	çok		70	49	397	516
3.	ve		75	66	371	512
4.	ol-		86	63	344	493
5.	insan		34	49	329	412
6.	zaman		40	38	224	302
7.	bir		49	32	209	290
8.	şey		27	30	223	280
9.	ülke		34	32	203	269
10.	yabancı		45	26	197	268
11.	ben		42	19	193	254
12.	için		38	21	181	240
13.	ile		17	24	173	214
14.	bu		30	34	147	211
15.	öğrenci		29	20	142	191
16.	var		17	22	147	186
17.	ama		11	24	147	182
18.	öğren-		21	22	125	168
19.	boş zaman		26	25	114	165
20.	de/da		32	23	92	147

Gazi, Yeni Hitit ve İstanbul Türkçe ders kitaplarıyla C1 seviyesinde Türkçe öğrenen 100 öğrencinin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcük “i-, çok, ve, ol-, insan, zaman, bir, şey, ülke, yabancı, ben, için, ile, bu, öğrenci, var, ama, öğren-, boş zaman, de/da” sözcükleridir.

Bu sözcükler, Göz'ün (2003) sıklık listesinde yer alan sözcüklerle birlikte değerlendirilebilir. Göz'ün (2003) sıklık listesinde “soru eki” ve “de/da” bağlacı yer almamaktadır. “i-” yardımcı fiili

ise “idi, imiş, ise, iken” şeklinde yer almaktadır. Bu sözcükler dışında Göz’ün (2003) sıklık listesinde ve C1 seviyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında en sık kullanılan 20 sözcükten “çok, ve, ol-, bir, ben, için, ile, bu, var, ama” sözcükleri ortaktır. C1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yer alan “insan, zaman, şey, ülke, yabancı, öğrenci, öğren-, boş zaman” gibi sözcüklere ise C1 seviyesinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde daha çok ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Yazılı anlatımlardaki toplam ve farklı sözcük sayıları, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarındaki sözcük bilgisini ölçmemektedir. Bu veriler yalnızca bir dil seviyesinde Türkçe öğrenen bir öğrencinin ilgili açık uçlu sorulara verdiği cevaplar doğrultusunda kullandığı toplam ve farklı sözcük sayısını ve ortalamasını içermektedir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında toplam ve farklı sözcük sayısı açısından B1 seviyesinin önemli olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki toplam sözcükler içinde farklı sözcük oranının C1 seviyesinde yüksek olması öğrencilerin farklı sözcük bilgisinin bu seviyede daha yüksek olmasıyla açıklanabilir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki farklı sözcük kullanım oranının her bir dil seviyesinin sonunda daha yüksek olduğu görülmektedir.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazılı anlatımlarında sıklıkla yer alan ilk 20 sözcük ile Göz’ün (2003) listesinde karşılaştırıldığında, ilk 20 sözcük içinde yalnızca öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan sözcükler, Göz’ün (2003) sıklık listesinde de (farklı sırada) bulunmaktadır. Ancak Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin kullanımına sıklıkla ihtiyaç duydukları sözcüklerle ana dili olarak Türkçede kullanımına sıklıkla ihtiyaç duyulan sözcüklerin öncelik sıralamasının farklı olabileceği görülmektedir. Bu durum Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesiyle ilgilidir. Bu şöyle açıklanabilir:

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen A1 seviyesi öğrencilerinin yazılı anlatımlarında ilk 20 sözcük arasında kullandıkları “saat, ad, yaş(zaman), ders, arkadaş, aile, anne, kardeş, baba” sözcükleri Göz’ün (2003) listesinde en sık kullanılan 129-593 sözcük arasındadır. Bu sözcüklere Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin daha sık ihtiyaç duyduğu anlaşılmaktadır. Aynı şekilde örneğin “yüksek lisans”, “doktora” gibi sözcükler belki ana dili olarak Türkçe konuşan bir öğrencinin lise, hatta üniversite döneminde sıkça kullanabileceği sözcüklerken Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bir öğrencinin A1-A2 seviyesinde kullandığı sözcüklerdir. Bu sözcüklerin kullanım sırasına Göz’ün (2003) listesinde bakılacak olursa sözcüklerin listenin sonunda yer aldığı, “yüksek lisans” sözcüğünün kullanım sıklığının sadece 10 olduğu ve “doktora” sözcüğünün de kullanım sıklığının yalnızca 13 olduğu görülmektedir.

Bu anlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında Göz’ün (2003) listesiyle yapılabilecek karşılaştırmalarda dikkat edilmesi gereken nokta sözcükler arasındaki sıralama farkının sebebinin ders kitaplarının Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmeyi hedeflemiş olduğu ve öğrencilerin de Türkçeyi yabancı dil olarak öğreniyor olduğudur. Bu karşılaştırmalarda sözcüklerin sırasının farklı olmasının sebebinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ve öğrenilmesiyle ilgili olduğu açıktır. Çınar ve İnce’nin (2015: 207) çalışmasında yurt dışındaki ikidilli Türk çocukları için hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarından 4-5. sınıf ders kitabında en sık kullanılan 2000 sözcüğün, Göz’ün (2003) listesinde en sık kullanılan 2000 sözcüğü karşılama oranının %68 olmasının sebebi bunlar olabilir.

Barın’a (2003: 312) göre birçok dilde temel söz varlığına ilişkin çalışmalar yapıp ortaya bilimsel veriler konmuştur. Böylece, dil öğretim kitaplarının ana dili öğretimine yönelik olanlarında hangi sözcüklerin yer alması gerektiği, yabancı dil olarak öğretimine yönelik olanlarında ise farklı olarak hangi sözcüklerin verilmesi veya verilmemesi gerektiği konuları açıklık kazanmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında sözcük sıklığı

çalışmalarının eksikliği, hangi seviyede hangi sözcüklerin öğretileceğine yönelik çalışmalara duyulan ihtiyaç, öğrenenlerin bilmesi ve bilip kullanması gereken sözcük/kavram sayısının belirlenmesinin gerekliliği şu çalışmalarda da dile getirilmiştir: Açık, 2013; Barın, 2003; Büyükkiz ve Hasırcı, 2013; Demir, 2006.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcükler konusunda yapılması gereken öğretimde kullanılan ders kitaplarında ve bu ders kitaplarıyla Türkçe öğrenen öğrencilerin sözlü ve yazılı anlatımlarında en sık kullanılan sözcüklerin, sözcük gruplarının ortak yöntemlerle ortaya konması; bu incelemelerden elde edilen verilerin ana dili öğretim materyalleriyle değil yabancı dil öğretim materyalleriyle karşılaştırılması sonucunda bir değerlendirmede bulunulması ve bu değerlendirmeye uygun olarak seviyelere yönelik sözcük sıklık listelerinin hazırlanması gerekmektedir.

Kaynaklar

- Açık, F. (2013). Dil politikaları bağlamında Türkçenin öğretimi. M. Durmuş, & A. Okur içinde, *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı* (s. 483-492). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Açık, F. (2011). Türkçe öğretimi üzerine yabancı yazarların hazırladığı ders kitaplarında söz dağarcığı ve kültürel unsurlar. *IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, Muğla Üniversitesi: Muğla.
- Adalar Subaşı, D. (2010). TÖMER'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Arap öğrencilerin kompozisyonlarında hata analizi. *Dil Dergisi*, (148), 7-16.
- Ak Başoğlu, D., & Can, F. S. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Balkanlı öğrencilerin yazılı anlatımlarında yaptıkları hatalar üzerine tespitler. *Journal of Language and Literature Education*, (10), 100-119.
- Akbulut, S., & Yaylı, D. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A1-A2 düzeyi ders kitapları üzerine bir izlenim çalışması. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)*, II, 35-46.
- Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil-Ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: TDK yayınları.
- Aksan, Y., & Yalçın, Y. (2011). Türkçe sözcük varlığının nicel betimlemesi. Ç. Sağın Şimşek, & Ç. Hatipoğlu içinde, *24. Ulusal dilbilim kurultayı bildiri kitabı* (s. 377-387). Ankara: ODTÜ Basım.
- Arslan, N. (2014). *Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arslan, N., & Durukan, E. (2014). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 247-265.
- Aşık, U. (2007). *Yabancılar için temel Türkçe sözcük varlığının oluşturulması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aydın, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders ve okuma kitaplarındaki kelime sıklığı ve seviyelere göre sözcük hazinesi çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *TÜBAR*, XIII, 311-317.
- Barın, E., & Başar, U. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlıların isimleştirme sorunları ve çözüm önerileri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, (2), 329-342.

- Baş, B. (2011). Söz varlığı ile ilgili çalışmalarda kullanılacak ölçütler. *TÜBAR*(XXIX), 27-61.
- Boylu, E. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen temel seviyedeki İranlı öğrencilerin yazma problemleri. *Journal of World of Turks*, 6(2), 335-349.
- Bozkurt, B. (2015). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde orta seviye (B1-B2 Düzeyi) hedef sözcük belirleme çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bölükbaş, F. (2011). Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 1357-1367.
- Büyükkız, K. K., & Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 145-155.
- Büyükkız, K. K., & Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarının yanlış çözümleme yaklaşımına göre değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 51-62.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (22. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Çelik, S. (2014). *Yabancı dil olarak Almanca ve Türkçe öğretimi A1 ve A2 seviyesindeki ders kitaplarında kullanılan söz varlığının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çetinkaya, G. (2015). Yanlış çözümleme: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki öğrencilerin yazılı metinlerine ilişkin görüşler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(1), 164-178.
- Çetinkaya, G., Yertayeva, P., & Kaliyeva, N. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Kazak öğrencilerin yaptıkları diliçi ve diller arası yanlışlar. *IV. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu 26-28 Nisan 2017*, 315-322.
- Çınar, İ., & İnce, B. (2015). Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarındaki söz varlığına derlem temelli bir bakış. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 198-209.
- Çiçek, M. (2015). Avrupa Dil Programı Sözcük Setleri ile Yabancılar Türkçe Öğretimi Kitaplarındaki Sözcüklerin Karşılaştırılması: Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti A1 Ders Kitabı Örneği. *International Journal of Language Academy*, 3(2), 216-231.
- Demir, C. (2006). Türkçe/Edebiyat eğitimi ve kişisel kelime serveti. *Millî Eğitim*, 1(169), 1-34.
- Esmer, E. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler tarafından üretilen yazılı metinlerdeki sözcüklerin anlamsal bürün görünümlerine yönelik gözlemler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 591-605.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). *How to Design and Evaluate Research in Education*. New York: Mac Graw Hill, Inc.
- Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Güncel Türkçe Sözlük. (E.T, 2017). www.tdk.gov.tr.
- İnan, K. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlıların yazılı anlatımlarının hata analizi bağlamında değerlendirilmesi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(9), 619-649.
- Karadüz, E. (2004). Sözcük sıklığı çalışmalarının önemi. *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri I*, 1605-1613.

- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (23. b.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Ölker, G. (2011). Sözlük türleri ve kelime sıklığı sözlüğü üzerine. *Dil Araştırmaları*(9), 45-60.
- Pilav, S. (2008). *Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin söz varlığı üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2016). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş dördüncü baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şimşek, N. D. (2015). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki metinlerin ilişkisel söz varlığı açısından değerlendirilmesi. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*,(Special Issue 3), 809-827.
- Tunçel, H. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde sözlü Türkçenin kelime sıklığı ve yaygınlığını belirleme çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Yağmur Şahin, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki ek yanlışları*. *Tarih Okulu Dergisi*, (XV), 433-449.
- Yıldız, C., & Okur, A. (2010). İlköğretim okullarındaki okuma etkinliklerinde göz ardı edilen bir konu: Sözcük öğretimi. *TÜBAR*(XXVII), 753-773.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G., & Yılmaz, Y. (2006). *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.

Extended Summary

1. Introduction

Words in foreign language teaching raises some questions such as “What to teach? How much to teach? When to teach?”. The data gathered by the researches on word frequency plays a significant role in answering these questions.

Frequency in the sense of corpus means the amounts of tokens, types, lemmas, etc. used in that corpus (Aksan&Yaldır, 2011: 378).

Although the number of studies related to word frequency in teaching Turkish as a foreign language is rising, the lack of word frequency lists in this field reveals the need for more studies.

Meeting this need is necessary to develop criteria for teaching vocabulary in teaching Turkish as a foreign language. Considering this necessity, it can be deduced that analyzing coursebooks for teaching Turkish as a foreign language and analyzing written and oral expressions of learners of Turkish as a foreign language in terms of word choice are also necessary.

Therefore, the research question of this study is as follows: “What is the frequency of words that are used in written expressions of learners of Turkish as a foreign language?”. Consequently, the purpose of this study is to reveal the frequency of the words in written expressions of learners of Turkish as a foreign language and to reveal the words themselves.

2. Method

Survey method was used for this study. 500 learners that were learning Turkish as a foreign language at Gaziantep University, Ankara University and İstanbul University Language Center at the levels of A1 A2, B1, B2 and C1 by using Gazi or Hitit or İstanbul Turkish for foreigners coursebooks were selected as sample by using convenience sampling method. The sample is as follows:

Table 8: Number of Learners That Forms the Sample of the Study

Level	Gaziantep University	Ankara University	İstanbul University	Total
	Number of learners using Gazi Turkish for Foreigners Coursebooks	Number of learners using Y. Hitit Turkish for Foreigners Coursebooks	Number of learners using İstanbul Turkish for Foreigners Coursebooks	
A1	23	28	49	100
A2	15	28	57	100
B1	20	29	51	100
B2	15	10	75	100
C1	12	11	77	100
Total	85	106	309	500

Composition worksheets including open-ended questions were used to analyze the words in written expressions of learners of Turkish as a foreign language.

The data collection process took place in the academic years of 2014-2015 and 2015-2016. In this process, at the end of A1, A2, B1, B2 and C1 levels, learners were asked to answer the questions on composition worksheets. Data collection process was terminated when the number of applicants reached 100 in each level and 500 in total.

Frequency of words in written expressions of learners of Turkish as a foreign language was revealed by using descriptive analysis. The software named “CİBAKAYA” was used to analyze the words used in the aforementioned written expressions.

The words in the written expressions of learners of Turkish as a foreign language were taken in the process as “lemma”.

3. Findings, Discussion and Results

The numbers of lemmas and tokens in these written expressions do not indicate the vocabulary knowledge of learners of Turkish as a foreign language. This data only includes the numbers of lemmas and tokens that are used by a learner of Turkish in order to answer the questions given with the composition worksheets.

The level with the highest average of lemmas and tokens used in written expressions is B1. The highest proportion of lemmas in tokens is found in C1 level.

The proportion of lemmas used in written expressions of learners becomes higher at the end of each language level.

When the most frequent 20 words in the written expressions of learners of Turkish as a foreign language and the most frequent 20 words in “Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü” (A Frequency Dictionary of Written Turkish) by Göz (2003) are compared, it is understood that the words that are found only in the written expressions of learners are included in the list by Göz (2003) but they rank lower.

As a consequence, it is understood that the priority order of the words which learners of Turkish as a foreign language frequently need and the words that are frequently needed by native speakers of Turkish may differ. This is related to teaching Turkish as a foreign language and can be explained as follows:

The words “time, name, age, lesson, friend, family, mother, sibling, father” which are among the most frequent 20 words that are used in written expressions of A1 level learners of Turkish as a foreign language rank between 129 and 593 on the list by Göz (2003). It is understood that the learners of Turkish as a foreign language need these words more frequently. Similarly, while a learner of Turkish as a foreign language uses words such as “masters”, “PhD.” at A1 or A2 level, these words are probably used by a native speaker of Turkish in high school or university years. These words are found at the end of the list by Göz (2003). The frequency of the word “masters” is only 10 and the word “PhD.” is encountered 13 times.

In this respect, it can be said that a word that is frequently used in the language may rank differently in the lists prepared for foreign language learners and native language speakers.

In this case, the words that are most frequently used in Turkish coursebooks for foreigners and in written and oral expressions of learners of Turkish as a foreign language should be revealed, and word frequency lists for different language levels should be prepared using the aforementioned data.